

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – LISTOPAD 2012

1. 11. ve 21.00 SEČ
15. 11. ve 20.00 SEČ
30. 11. v 19.00 SEČ

Platí na celém území ČR

PLANETY

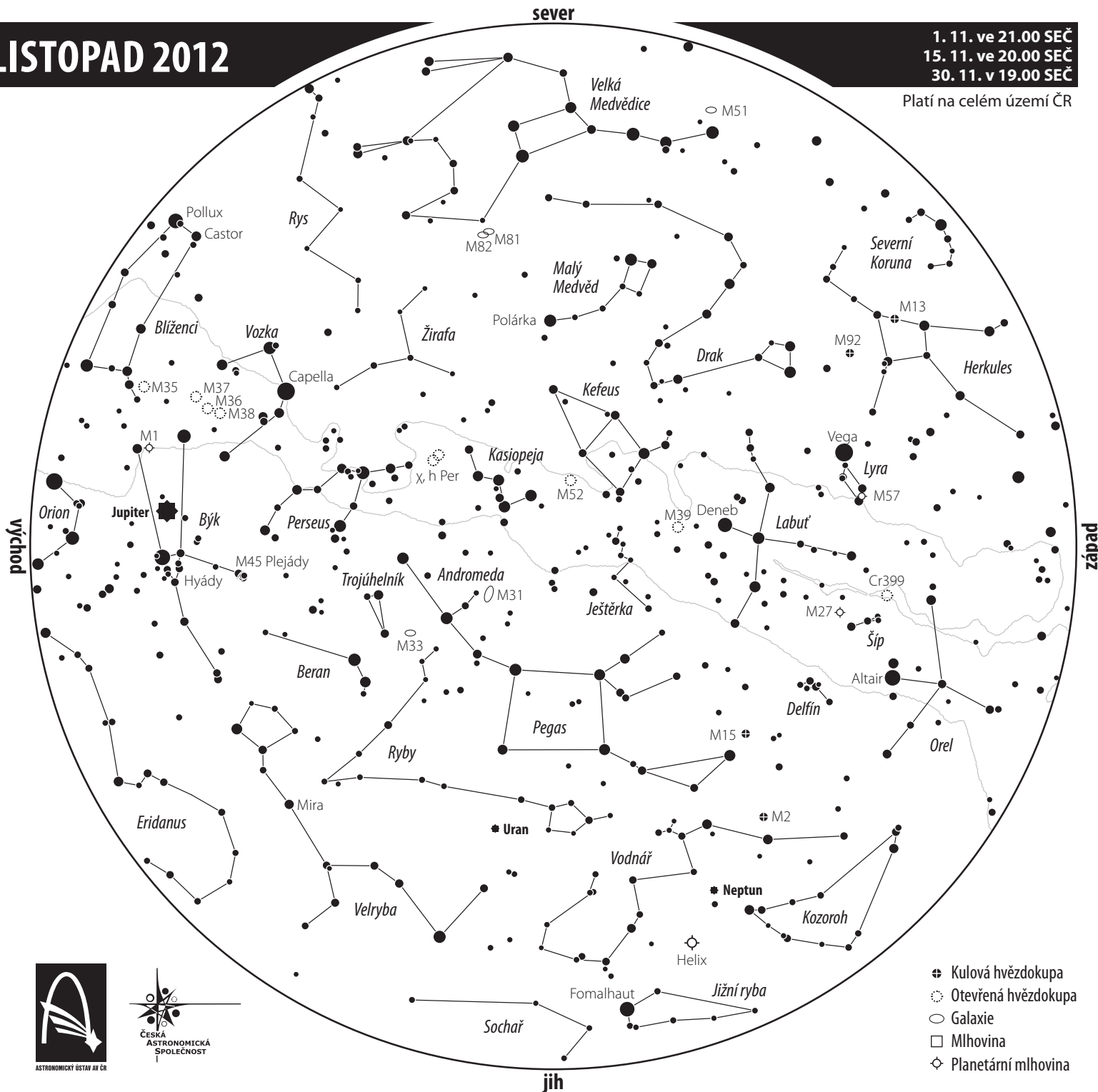
Merkur – koncem měsíce nízko na ranní obloze
Venuše – na ranní obloze
Mars – večer nízko nad západem
Jupiter – viditelný celou noc
Saturn – v druhé polovině měsíce ráno nízko nad východem
Uran – v první polovině noci v souhvězdí Ryb
Neptun – na večerní obloze v souhvězdí Vodnáře

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

1. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 406 050 km)
2. Měsíc blízko Jupiteru (na ranní obloze, zčásti je viditelný z jižní Afriky)
7. Měsíc v poslední čtvrti (00.36 UT)
- 11.–12. na ranní obloze hezké seskupení Měsíce, Venuše, Saturnu a Spici (nejjasnější hvězda souhvězdí Panny)
12. Maximum meteorického roje Taurid sovisejícího s kometou 2P/Encke, frekvence do 10 meteorů za hodinu
13. Měsíc v novu (22.07 UT)
13. Úplné zatmění Slunce (viditelné ze severní Austrálie a jižního Pacifiku, v ČR bohužel nepozorovatelné)
14. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 357 361 km)
16. Mladý Měsíc nedaleko Marsu na večerní obloze
17. Maximum meteorického roje Leonid (9 UT), očekávaná frekvence je více než 15 meteorů za hodinu
18. Merkur v dolní konjunkci se Sluncem, přesouvá se na ranní oblohu
20. Měsíc v první čtvrti (14.32 UT)
27. Venuše v konjunkci se Saturnem ($0,5^\circ$)
28. Měsíc v úplňku (14.46 UT) – polostínové zatmění Měsíce
28. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 406 362 km)
29. Měsíc blízko Jupiteru

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz a www.udalosti.astronomy.cz

- ♃ Kulová hvězdokupa
- Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – LISTOPAD 2012

Na noční obloze můžeme pozorovat i bez drahého vybavení mnoho zajímavých objektů. První podmínkou je ale kvalitní tmavá obloha bez světelného znečištění, která se dnes bohužel vyskytuje již velmi vzácně. Pokud chceme nahlédnout do vzdálenějších končin naší galaxie či za její hranice, musíme se vydat daleko za město, do míst bez veřejného osvětlení a jiných rušivých zdrojů světla. Na opravdu tmavé obloze spatříme bez dalekohledu stovky hvězd, stříbrný pás Mléčné dráhy a mnoho objektů vzdáleného vesmíru. Lze využít i podzimní inverze a za vhodných podmínek vyrazit do výše položených míst – nízká oblačnost zakryje světla měst v údolích a právě takové noci patří k těm nejtemnějším. Skvělým pomocníkem pro první toulky po hvězdách nám může být triedr – binokulární dalekohled s relativně malým zvětšením a velkým zorným polem, který nám odhalí desítky zajímavých objektů.

Jupiter

Blíží se do opozice se Sluncem, která nastane počátkem prosince a je proto v ideální pozici pro pozorování. Na obloze jej najdeme snadno jako nejjasnější objekt v souhvězdí Býka. Jeho jasnost je kolem $-2,8$ mag a úhlový průměr téměř $50''$. Již triedrem spatříme malý kotouček s několika hvězdičkami okolo – ty mohou být až čtyři a jedná se o jeho největší měsíce, které snadno identifikujeme dle schématu vpravo. Větší zvětšení ukáže na kotoučku planety tmavší a světlejší pruhy, jejichž viditelnost se v průběhu roku také mění. Velké dalekohledy pak odhalí spoustu dalších podrobností, předpokladem je samozřejmě dobrý seeing. Pozorovat lze i přechody měsíčků nebo jejich stínů na kotoučku planety či zákryty a zatmění – časy těchto fenoménů nalezneme např. na skypub.com/jupsats nebo si na PC nainstalujete sympatický prográmk **Jupiter 2** (<http://www.astrosurf.com/rondi/jupiter>). GRS je pozorovatelná cca 50 min. před a po uvedených časech.

Časy přechodů Velké rudé skvrny (GRS) na Jupiteru v listopadu 2012 v UT (SEČ=UT+1 hod.):

1, 5:10, 15:05; **2**, 1:01, 10:57, 20:52; **3**, 6:48, 16:43; **4**, 2:39, 12:35, 22:30; **5**, 8:26, 18:21; **6**, 4:17, 14:12; **7**, 0:08, 10:04, 19:59; **8**, 5:55, 15:50; **9**, 1:46, 11:42, 21:37; **10**, 7:33, 17:28; **11**, 3:24, 13:19, 23:15; **12**, 9:11, 19:06; **13**, 5:02, 14:57; **14**, 0:53, 10:48, 20:44; **15**, 6:40, 16:35; **16**, 2:31, 12:26, 22:22; **17**, 8:17, 18:13; **18**, 4:09, 14:04; **19**, 0:00, 9:55, 19:51; **20**, 5:47, 15:42; **21**, 1:38, 11:33, 21:29; **22**, 7:24, 17:20; **23**, 3:16, 13:11, 23:07; **24**, 9:02, 18:58; **25**, 4:53, 14:49; **26**, 0:45, 10:40, 20:36; **27**, 6:31, 16:27; **28**, 2:23, 12:18, 22:14; **29**, 8:09, 18:05; **30**, 4:00, 13:56, 23:52.

Leonidy

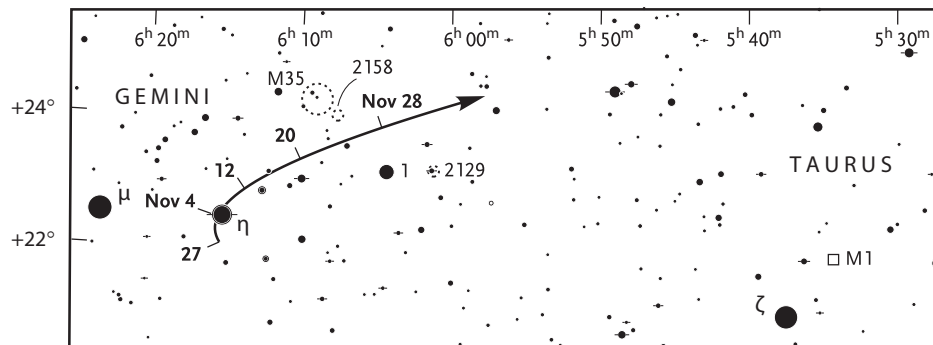
Leonidy jsou meteorický roj spojený s mateřskou kometou Tempel-Tuttle. Výjimečně se Leonidy projevují meteorickými dešti, při nichž jsou vidět stovky i tisíce meteorů za hodinu. Bylo tomu tak v letech 1833, 1866 a 1966. Naposled byl roj velmi aktivní v roce 2002. Letos bude meteorický roj Leonid poměrně slabší, předpokládaná frekvence je kolem 20 meteorů za hodinu, Měsíc v druhé polovině noci rušit nebude.

Polostínové zatmění Měsíce

Dne 28. 11. nastane polostínové zatmění Měsíce, které bude u nás viditelné v části svého průběhu. Pokles jasu Měsíce je při polostínovém zatmění takřka nepostřehnutelný a zatmění se navíc odehráje nevysoko nad obzorem.

Trpasličí planeta Ceres

Ceres je prvním objeveným a současně svým rovníkovým průměrem 975 km největším objektem obíhajícím mezi drahami Marsu a Jupiteru. V listopadu se pohybuje v souhvězdí Blíženců a v druhé polovině měsíce prochází jižně od otevřené hvězdokupy M35. Jasnost se pohybuje mezi 8,0–7,3 mag. K vyhledání poslouží triedr a mapa vpravo na níž jsou zobrazeny hvězdy do 8 mag.

Měsíce Jupiteru – listopad

